

4. Пугачев В.П., Соловьев А.И. Введение в политологию: Учебник для студентов высш. учеб. заведений. – 3-е изд., перераб. и доп. – М.: Аспект Пресс, 1997. – 447 с.
5. [http://www.nbuv.gov.ua/_scripts/wwwi32.exe/\[ip=_scripts/ep.in\]](http://www.nbuv.gov.ua/_scripts/wwwi32.exe/[ip=_scripts/ep.in]).
6. Погорілко В.Ф. Ставнічук М.І., Федоренко Г.О. Український парламентаризм // Державотворення і правотворення в Україні: досвід, проблеми, перспективи / За ред. Ю.С. Шемшученко – К., 2001. – С. 86–113.

О.М Шевчук.,
здобувач кафедри
адміністративного права
Національного університету
(Юридична академія України
ім. Ярослава Мудрого)

ЗАХИСТ КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА НА ОХОРОНУ ЗДОРОВ'Я

На сучасному етапі розбудови незалежної Української держави одним із першочергових завдань є належна реалізація прав і свобод людини і громадянина та реальне втілення в життя конституційного припису (ст. 49), який закріплює право на охорону здоров'я [1, 141]. Здорова нація є запорукою створення незалежної економічно стійкої держави. Тому питання реалізації права населення бути фізично та психічно здоровим ніколи не втрачає своєї актуальності.

Дослідження сучасного стану проблеми забезпечення конституційного права громадянина на охорону здоров'я стало завданням даної роботи.

В «Основах законодавства України про охорону здоров'я» від 19.11.1992 р. визначено, що кожна людина має природне невід'ємне і непорушне право на охорону здоров'я, яке реалізується завдяки закріпленим принципам [2, 19]:

а) визнання охорони здоров'я пріоритетним напрямом діяльності суспільства і держави, одним із головних чинників виживання та розвитку народу України;

б) дотримання прав та свобод людини і громадянина в галузі охорони здоров'я, а також виконання пов'язаних з ними державних гарантій.

Забезпечення здоров'я громадян є основною функцією лікарських засобів, які у правовому значенні виступають як продукція, тобто готова лікарська форма, яка вводиться людині з метою виконання конституційного права громадян на медичну допомогу й охорону здоров'я. Тобто, специфіка лікарських засобів полягає у вирішенні питань загальнодержавного значення, задоволенні потреб населення, спрямованих на охорону здоров'я, збереження генофонду нації тощо [3, 19].

Термін «лікарські засоби» у вітчизняному законодавстві фактично відповідає міжнародному «лікарські препарати». Відповідно до ст. 2 Закону України «Про лікарські засоби» від 04.04.1996 р. № 123/96-ВР, лікарські засоби – це речовини або їх суміші природного, синтетичного чи біотехнологічного походження, які застосовуються для запобігання вагітності, профілактики, діагностики та лікування захворювань людей або зміни стану і функцій організму [4].

Вітчизняна фармацевтична галузь, як одна із важливих складових національної системи охорони здоров'я, безпосередньо впливає на безпеку людини, суспільства та держави [5, 13]. Захист прав, свобод і законних інтересів членів суспільства забезпечує держава, як політико-правове утворення. В особі уповноважених органів, включаючи Міністерство охорони здоров'я України та Державну митну службу України, держава зобов'язана надати громадянам можливість застосування у лікуванні лікарських засобів належної якості та захист від неякісних, фальсифікованих, контрабандних, контрафактних ліків, що можуть ввозитися та розповсюджуватися в Україні.

Як свідчить практика, правова захищеність громадян у їх взаємовідносинах із суб'єктами фармацевтичного ринку на сьогодні ще залишається недостатньою. Гострою проблемою є тенденція до зростання імпорту лікарських засобів [5, 13], на той час як висока вартість таких товарів призводить до неспроможності українського населення у повному обсязі задовольнити свої потреби на забезпечення права на збереження здоров'я.

Нагального значення набуває реалізація прав і свобод людини в ситуаціях, коли її життєдіяльність, життя і здоров'я стають під загрозу внаслідок впливу негативних факторів фармацевтичного характеру, зокрема, використання неякісних, фальсифікованих, контрафактних лікарських засобів.

Обіг (ввезення) вищевказаних лікарських засобів – це прояв недосконалості моделі українського фармацевтичного ринку та наявності певних прогалин у вітчизняній нормативно-законодавчій базі, що регулює порядок переміщення лікарських засобів через митний кордон України. Ввезення зазначених лікарських засобів не тільки завдає збитків економіці нашої країни та іншим вітчизняним виробникам фармацевтичної продукції, а також загрожує життю і здоров'ю українських громадян [5, 15]. Наразі, питання захисту громадян України від незаконно ввезених лікарських засобів і контролю за їх якістю та безпекою постають особливо актуальними.

Забезпечення захисту життя та здоров'я українських громадян, їх законних прав та інтересів у сфері правових відносин, що виникають при переміщенні лікарських засобів через митний кордон України, є однією з функцій митної політики, як складової внутрішньої та зовнішньої політики держави. Для нівелювання факторів ввезення фальсифікованих, неякісних

ліків в Україні державою застосовується досить широкий спектр митно-правових заходів, необхідних для нормального функціонування суспільних відносин у сфері охорони здоров'я. Отже, митна політика фактично є системою заходів, що використовується державою в митному оподаткуванні, контролі і митному оформленні лікарських засобів [6, 6], що перешкоджає потраплянню неякісних ліків на український ринок, таким чином певною мірою забезпечуючи права громадян на збереження здоров'я.

Висновок: Одним із напрямків реалізації конституційного права людини і громадянина на охорону здоров'я є забезпечення населення якісними та доступними лікарськими засобами. Проте зростання імпорту ліків, їх незаконне ввезення в Україну, обіг фальсифікованих, контрафактних, неякісних лікарських препаратів обумовлюють необхідність удосконалення законодавчих норм у сфері охорони здоров'я.

ЛІТЕРАТУРА

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Основи законодавства України про охорону здоров'я : Закон України від 19.11.1992 р. № 2801-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 4. – С. 19.
3. Пашков В.М. Правове регулювання обігу лікарських засобів / В.М. Пашков. – К.: Морион, 2004. – 160 с.
4. Про лікарські засоби : Закон України від 04.04.1996 р. № 123/96 // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 22. – Ст. 86.
5. Загорій В. А. Фармацевтична галузь України – фундамент вітчизняної охорони здоров'я / В. А. Загорій // Український медичний часопис. – № 5 (37). – 2003. – С. 13–15.
6. Дьомін Ю.М. Митне право України: навчальний посібник / Ю.М. Дьомін, С.Ю. Дьоміна, Н.М. Желєзняк; [під ред. О.Х. Юлдашева]. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 232 с.